ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudkyně zpravodajky Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatelky: **vláda**, sídlem nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra, sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4, a účastníka řízení: politické hnutí **NESPOKOJENÍ OBČANÉ!**, IČO 27053024, sídlem Nerudova 63/16, Chomutov, o návrhu na pozastavení činnosti politického hnutí

takto:

I. Činnost politického hnutí NESPOKOJENÍ OBČANÉ! se pozastavuje.

II. Navrhovatelce se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Dne 7. února 2022 podala vláda jako navrhovatelka u Nejvyššího správního soudu návrh na pozastavení činnosti politického hnutí *NESPOKOJENÍ OBČANÉ!* podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila navrhovatelka tím, že politické hnutí včas nepředložilo výroční finanční zprávu za roky 2017 a dále nepředložilo ani včas, ani v úplnosti výroční finanční zprávy za roky 2018, 2019 a 2020, přestože je Úřad

pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí opakovaně shledal vinným ze spáchání přestupků podle § 19j odst. 2 zákona o politických stranách. Navrhovatelka odkázala jednak na čtyři příkazy Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (ze dne 4. září 2018, čj. UDH-SPR-VFZ-106/2018-2, ze dne 2. července 2019, čj. UDH-02086/2019, ze dne 10. prosince 2020, čj. UDH-2823/2020, a ze dne 9. srpna 2021, čj. UDH-02078/2021), jednak na jeho podnět ze dne 5. října 2021, čj. UDH-02377/2021.

[2] Politické hnutí se k návrhu na pozastavení činnosti vyjádřilo. Domnívá se, že návrh je proti dobrým mravům a proti demokratickým principům, neboť politické hnutí nemá dostatečné finanční prostředky, aby si nechalo zpracovat zprávu od auditora o ověření účetní závěrky. Dále politické hnutí souhlasilo s rozhodnutím bez nařízení jednání. Navrhlo, aby soud rozhodl tak, že jeho činnost se nepozastavuje.

[3] Soud si v průběhu řízení vyžádal od Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výše uvedené příkazy a podnět, na které navrhovatelka odkázala.

[4] Podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s."), rozhodl soud se souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[5] Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z § 19h odst. 1 zákona o politických stranách vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod písm. a) až k) tohoto ustanovení (do 31. prosince 2016 měly politické strany obdobnou povinnost vůči Poslanecké sněmovně, resp. jejímu kontrolnímu výboru). Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže je jejich činnost v rozporu mimo jiné s § 19h tohoto zákona.

[6] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O těchto návrzích rozhoduje soud v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu pátého soudního řádu správního.

[7] Z obsahu spisu soud ověřil tvrzení navrhovatelky a konstatuje, že politické hnutí bylo opakovaně shledáno vinným ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách (příkazy ze dne 4. září 2018, čj. UDH-SPR-VFZ-106/2018-2, ze dne 2. července 2019, čj. UDH-02086/2019, a ze dne 10. prosince 2020, čj. UDH-2823/2020), neboť ve lhůtě podle § 19h odst. 1 uvedeného zákona nepředložilo výroční finanční zprávy za roky 2017, 2018 a 2019. Dále bylo politické hnutí opakovaně shledáno vinným ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. e) zákona o politických stranách (právě citovanými příkazy ze dne 2. července 2019, ze dne 10. prosince 2020 a ze dne 9. srpna 2021), neboť ve stanovené lhůtě neodstranilo nedostatky výročních finančních zpráv za roky 2018, 2019 a 2020 (předložené finanční zprávy nezahrnovaly

zprávu auditora o ověření účetní závěrky s výrokem bez výhrad). Z podnětu Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí k pozastavení činnosti a k rozpuštění politických stran a politických hnutí ze dne 5. října 2021, čj. UDH-02377/2021, vyplývá, že politické hnutí nezjednalo nápravu (dodatečně nesplnilo povinnost předložit výroční finanční zprávu se všemi zákonnými náležitostmi) ani po opakovaném pravomocném uložení správního trestu. Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí pak pro úplnost vyrozuměl soud také o tom, že politické hnutí nepodalo úplnou finanční zprávu ani za rok 2021, neboť v předložené zprávě opět chyběla zpráva auditora o ověření účetní závěrky.

[8] Soud neobdržel informace, že by se tento skutkový stav do dne vydání rozsudku změnil (§ 96 s. ř. s).

[9] Byť politické hnutí nesplnilo své zákonné povinnosti za rok 2017 v termínu stanoveném zákonem, své pochybení dodatečně napravilo a nakonec předložilo úplnou finanční zprávu. Není proto možné pozastavit jeho činnost kvůli pochybení, které se vztahuje právě k roku 2017. Smyslem pozastavení činnosti je vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, ve vztahu k roku 2017 však už byl původně vadný stav napraven (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. března 2016, čj. Pst 10/2015–61, bod 11). Opožděné splnění povinnosti předložit výroční finanční zprávu nemůže být samostatným důvodem pro pozastavení činnosti již proto, že pozastavení činnosti politické strany (hnutí) nemá povahu trestu za protiprávní jednání, nýbrž opatření pro nápravu vadného stavu. Politická strana (hnutí) tak může toto opatření odvrátit dodatečným splněním povinností dokonce i po podání návrhu Nejvyššímu správnímu soudu až do jeho rozhodnutí (§ 96 s. ř. s.).

[10] Návrh je ovšem důvodný ve vztahu k vytýkaným pochybením politického hnutí za roky 2018, 2019 a 2020. Hnutí totiž nepředložilo výroční finanční zprávy za tyto roky nejen včas, ale ani v úplnosti (za tyto tři roky předložilo zprávu dodatečně, na výzvu úřadu, ale nikdy k ní nepřipojilo zprávu auditora). Politické hnutí tak nesplnilo zákonnou povinnost stanovenou v § 19h zákona o politických stranách. Nesplnění této povinnosti přitom představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany nebo hnutí.

[11] Nestačí, aby strana či hnutí předložily výroční finanční zprávu v takovém rozsahu, jaký samy uznají za vhodný, ale je třeba, aby tato zpráva obsahovala všechny zákonné náležitosti, včetně zprávy auditora o ověření účetní závěrky s výrokem bez výhrad. To opakovaně potvrdil Nejvyšší správní soud ve své judikatuře (rozsudky ze dne 6. dubna 2005, čj. Pst 2/2003-69, č. 586/2005 Sb. NSS; ze dne 26. února 2008, čj. Pst 37/2007-33; ze dne 4. února 2015, čj. Pst 11/2014-33; či ze dne 20. dubna 2017, čj. Pst 4/2017-34, body 25–27). Tato povinnost platí bez ohledu na to, jaké mají strana či hnutí finanční příjmy, či zda je vůbec mají.

[12] Ze smyslu § 14 odst. 1 zákona o politických stranách je zřejmé, že je opodstatněné pozastavit činnost politické strany (hnutí) pro porušení § 19h zákona o politických stranách, pokud politická strana (hnutí) buď vůbec nepředložila výroční finanční zprávu, anebo ji nepředložila se zákonnými náležitostmi, a stalo se tak opakovaně. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. října 1995,

sp. zn. Pl. ÚS 26/94, N 62/4 SbNU 113, vyhlášeného pod č. 296/1995 Sb. Podle tohoto nálezu nemohou vyvíjet činnost takové strany a hnutí, které trvale porušují zákon (tedy nikoli takové, které zákon porušily jednorázově, nýbrž jej porušují setrvale – viz § 4 zákona), neboť tímto opakovaným porušováním zákonů ohrožují demokratické základy státu.

[13] Smyslem pozastavení činnosti politické strany (hnutí) je umožnit, aby byl vadný stav napraven, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, aby byl podán návrh na rozpuštění politické strany (hnutí). Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách totiž mohou strany a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany (hnutí) pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 zákona o politických stranách návrh na rozpuštění strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 3 tohoto zákona platí, že pokud bude ve stanovené lhůtě odstraněn stav, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany (hnutí), považuje se činnost strany (hnutí) za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (k tomu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. srpna 2007, čj. Obn 1/2006-11, č. 1386/2007 Sb. NSS).

[14] Ačkoli tedy soud rozhodl o pozastavení činnosti politického hnutí, nic hnutí nebrání v tom, aby bezprostředně po dodatečném splnění zákonných povinností pokračovalo ve své činnosti v plném rozsahu.

[15] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před soudem náklady vymykající se z její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné, vyjma obnovy řízení (§ 111–119 s. ř. s.).

Politické hnutí **je oprávněno** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí týkající se jeho činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu).

V Brně dne 17. března 2022

Tomáš Langášek
předseda senátu